

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	355
Land:	Irak
Kilde:	Landeinfo
Titel:	Sikkerhetssituasjonen i Randsonen per april/mai 2008
Udgivet:	12. juni 2008
Optaget på baggrundsmaterialet:	4. september 2008

Temanotat

Sikkerhetssituasjonen i Randsonen per april/mai 2008

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Arbeids- og inkluderingsdepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver.

Landinfos rapporter er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

Opplysningene som blir lagt fram i rapportene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Rapportene er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som rapportene omhandler.

© Landinfo 2008

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgaten 33 A
Postboks 8108 Dep
N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

Fax: 23 30 90 00

E-post: mail@landinfo.no

www.landinfo.no

Sikkerhetssituasjonen i Randsonen

INNHold

1. Innledning	5
2. Sikkerhetssituasjonen for de ulike befolkningsgruppene	6
2.1 Generelt	6
2.2 Kristne	6
2.2.1 De kristne på Ninevah-sletta	7
2.2.2 De kristnes egne beskyttelsestiltak	8
2.2.3 Beskyttelsen via KRG	8
2.2.4 De kristnes holdning til KRG	9
2.3 Turkmenerne.....	10
2.3.1 Forholdet til kurdiske myndigheter og kurdisk befolkning.....	10
2.3.2 Bevæpning og radikalisering	11
2.4 Shabak'er	11
2.5 Yezider	11
3. Mosul by og Kirkuk by	12
3.1 Mosul.....	12
3.1.1 Den militære offensiven.....	12
3.1.2 Voldsnivået.....	13
3.1.3 Mønstre i aksjoner utført av væpnede grupper	14
3.1.4 Utsatte grupper	15
3.1.4.1 Journalister	15
3.1.4.2 Akademikere.....	16
3.1.4.3 Organisasjoner	16
3.1.5 Etnisk diskriminering og vold	16
3.1.5.1 Shabak'er	16
3.1.5.2 Kristne	17
3.1.5.3 Kurdere	17
3.1.6 Kurdiske interesser.....	18
3.2 Kirkuk.....	19
3.2.1 Befolkningens etniske sammensetning.....	19
3.2.2 Planene om folkeavstemning – status.....	19
3.2.3 Etniske spenninger mellom kurdere og arabere.....	19
3.3 Områdene nord for Kirkuk	20
4. Andre deler av Randsonen	21
4.1 Kurdisk politisk og militær kontroll	21

4.2	Akre og Sheikan distrikter i Ninevah	22
4.3	Makhmour i Erbil	22
4.4	Khanaqin i Diyala	23
4.4.1	<i>Sikkerhetssituasjonen</i>	23
4.4.2	<i>Kurdiske interesser</i>	24
4.4.3	<i>Etniske spenninger</i>	24
4.5	Områdene som grenser sørover mot de regjeringsstyrte områdene	24
5.	Kilder	26
5.1	Skriftlige kilder	26
5.2	Muntlige kilder	31

1. INNLEDNING

Notatet omhandler de områdene i Nord-Irak som de kurdiske myndighetene (KRG = Kurdish Regional Government) gjør krav på. Disse områdene kalles i denne forbindelse for De omstridte områdene. I sammenheng med utlendingsforvaltningens saksbehandling er det vanlig til internt bruk å kalle områdene for "Randsonen".

Notatet bygger dels på informasjon innhentet i møter i Amman i mars 2008, dels på tidligere rapporter og notater fra Landinfo og dels på tilgjengelige åpne kilder.

2. SIKKERHETSSITUASJONEN FOR DE ULIKE BEFOLKNINGSGRUPPENE

2.1 GENERELT

Minoritetene på Ninevah-sletta - kristne, yezider og shabak'er - synes å basere sin sikkerhet på to forhold: For det første er de bosatte i landsbyer med noenlunde homogen befolkning eller med blandet minoritetsbefolkning. For det andre er området landsbyene befinner seg i, sikret av enten kurdiske styrker, deler av den irakiske hæren som er lojale til KRG, eller den irakiske hæren (ISF = Iraqi Security Forces) og de multinasjonale styrkene (MNF = Multinational Forces).

Dette har hatt til følge at minoritetene på Ninevah-sletta er avhengige av enten KRG eller ISF/MNF for sikkerhet. I det området av Ninevah-sletta som grenser mot den kurdisk-kontrollerte Dohok provins er minoritetene sikret av KRG. På de deler av Ninevah-sletta som ligger nærmere Mosul by, er de avhengige av ISF/MNF for sin sikkerhet.

Den viktigste faktoren som gir sikkerhet i dette området synes å være fravær av arabisk befolkning i minoritetenes landsbyer. På den måten mister arabiske religiøse ekstremister mulighet til å infiltrere landsbybefolkningen, og får på den måten mye mindre spillerom for å rette aksjoner mot minoritetspersoner.

I Mosul by synes mye av denne type beskyttelse å mangle. I Mosul vil derfor minoritetspersoners sikkerhet i mye større grad bero på det lokale politi og militære. Dette synes å være den viktigste forklaringen på minoritetenes særlige utsatte stilling der.

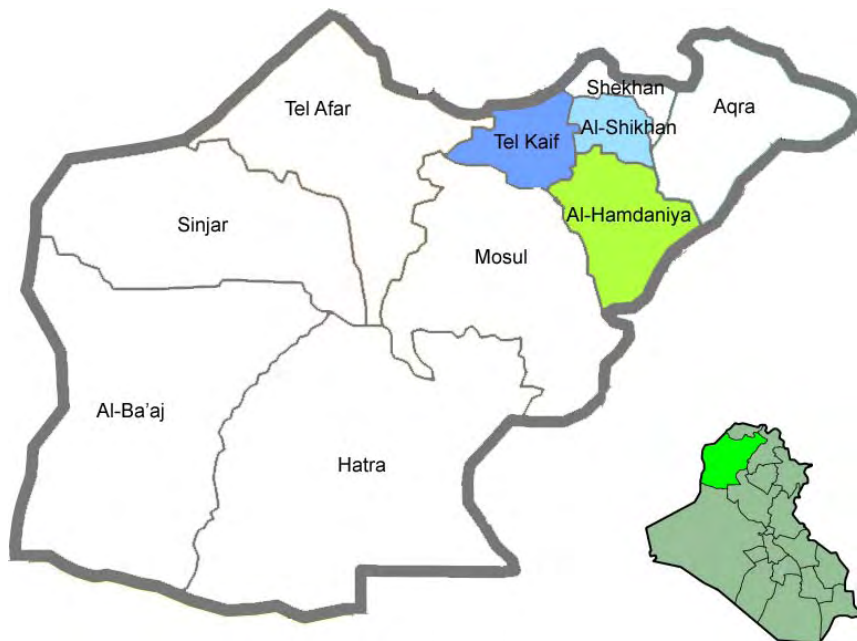
I Sinjar-området i vest, ved grensen til Syria, bygger minoritetsbefolkningens sikkerhet på de samme faktorene. Dette området har imidlertid ingen grense verken mot de kurdisk styrte provinsene eller KRG-kontrollert område utenfor disse. Slik sett er Sinjar-området å betrakte som en "minoritets-øy" i et omkringliggende arabisk miljø.¹

2.2 KRISTNE

Den kristne befolkningen holder til på Ninevah-sletta og i Mosul. Med Ninevah-sletta menes det tradisjonelle tilholdsstedet til assyriske kristne som omfatter tre underdistrikter av Ninevah-provinsen; Tel Kaif, Al Shikhan og Al Hamdaniya.² (Se kart nedenfor.)

¹ Irene Dulz, møte i Amman 12. mars 2008.

² IWPR, 2007. Mosul christian community dwindles. *IWPR*, 7. august.

Kilde: Wikipedia

Sletta ligger nordøst for byen Mosul. Majoriteten av de kristne i Irak holder i dag til i Ninevah-provinsen ifølge UNHCR.³ Nøyaktige demografiske oversikter er imidlertid en mangelvare, ikke minst for avgrensede lokaliteter med perifer beliggenhet. Assyrere utgjør trolig et lite flertall av befolkningen i underdistriktene Tel Kaif og Al Hamdaniya.⁴

2.2.1 De kristne på Ninevah-sletta

De fleste kristne som har flyktet internt, har slått seg ned i de kurdiske områdene eller i Randsonen.⁵ Mange av de kristne som i dag befolker Ninevah-sletta har flyktet dit fra Bagdad og Basra. I dag befinner det seg anslagsvis mellom 500 000 og 700 000 kristne i Irak. Tall fra august 2007 tyder på at det er ca 10 000 fordrevne familier på Ninevah-sletta (hvorav ca 9000 er kristne og 1000 er shabak'er).⁶

Fader Raymond Moussalli i den kaldeiske menigheten i Amman opplyste til Landinfo i mars 2008 at kristne trues også i de kristne landsbyene, som for eksempel Tel Kheif. Kristne blir også utsatt for press for å gi støtte til kurdiske krav i forbindelse med valg osv. Nesten ukentlig hører man noe fra Ninevah-sletta. Fire kirker ble angrepet i Mosul på én måned. Det er noen få kristne tilbake i Mosul; de fleste bor i den kurdiske delen.⁷

³ UNHCR, 2005. *Background information on the situation of non-muslim religious minorities in Iraq*. UNHCR, 1 oktober.

⁴ Wood, G., 2007. *Breaking Away*. *The Atlantic Monthly*, mai.

⁵ ACCORD, dvs. Austrian Center for Country of Origin and Asylum Research and Documentation, 2007. *Country report Iraq. 11th country of origin information seminar 21-22 June 2007*. Wien: ACCORD, november.

⁶ IWPR, 2007. Op.cit.

⁷ Den kaldeiske menigheten, møte i Amman 13. mars 2008.

Kristne på Ninevah-sletta har rapportert om diskriminering fra medlemmer eller sympatisører av de kurdiske partiene KDP og PUK. Det skal være et særlig problem for kristne i området å få tilbake sine eiendommer innenfor de juridiske rammer som eksisterer. Ressurser skal også ha blitt skjevt fordelt i de kristnes disfavør. Likevel synes de kristne å ha bedre beskyttelse i deler av Ninevah enn ellers i landet.⁸ En forklaring som blir gitt er at lokalsamfunnene er små og at man har oversikt over hvem som skal være der og hvem som er fremmede.⁹

Kristne som har slått seg ned på Ninevah-sletta synes å være tryggere enn i andre deler av landet fordi kurdiske myndigheter utøver faktisk kontroll over denne delen av Randsonen.

2.2.2 De kristnes egne beskyttelsestiltak

De kristne har forholdt seg til situasjonen på flere måter. Ett stort antall har flyktet til de kurdisk styrte provinsene i nord, eller til utlandet. Et ukjent antall har flyktet fra Mosul til tryggere steder på Ninevah-sletta. De som har blitt igjen i Mosul holder en lav profil. I landet som helhet skal den kristne befolkningen er blitt nærmest halvert, selv om tallene er usikre.¹⁰

Opplysninger som er kommet i 2008 om at kristne på Ninevah-sletta nå oppretter egne militser, er motstridende. Ingen kilder som er funnet tyder på at det er etablert en egen kristen milits på Ninevah-sletta. Det arbeides iherdig med å etablere en egen kristen politistyrke som skal operere lokalt. Dette arbeidet skal pr dags dato være kommet langt, men styrken er enda ikke satt ut i livet.

Islam-forskeren Irene Dulz oppga imidlertid til Landinfo i mars 2008 at assyriske organisasjoner oppretter egne sjekkpunkter i området.¹¹ I motsetning til nesten alle andre grupper i landet, har de ikke egne militser eller beskyttelse fra klaner i følge Radio Free Europe/Radio Liberty.¹²

2.2.3 Beskyttelsen via KRG

Flertallet av de internt fordrevne kristne har slått seg ned i de kurdiske styrte provinsene med myndighetenes velsignelse. KRGs finansminister som selv er kristen, skal ha utført et omfattende arbeid for å legge forholdene til rette for dem. På de delene av Ninevah-sletta som KRG kontrollerer, skaffer KRG sikkerhet generelt. De kristne landsbyene har slik sett blitt avhengige av KRGs beskyttelse.

⁸ UNHCR, 2005. Op.cit.

⁹ IWPR, 2007. Op.cit.

¹⁰ Radio Free Europe/Radio Liberty, 2008. Op.cit.

¹¹ Irene Dulz, møte i Amman 12. mars 2008.

¹² Radio Free Europe/Radio Liberty, 2008. Op.cit.

Ain Sifne skal være den sørligste byen i Ninevah-distriktet som kontrolleres av direkte av kurdiske myndigheter. Derfra og sørover skal sikkerheten være ivaretatt av irakiske styrker.¹³ Hvorvidt landsbyer sør eller nord for Ain Sifne kontrolleres av kristen milit, har vi foreløpig ikke sikre opplysninger om at en slik milit eksisterer. Irakisk politi skal være tilstede i de fleste landsbyer sør for Ain Sifne, og halvparten av denne politistyrken skal være kurdere som har sin lojalitet knyttet til KRG. I tillegg skal KRG v/KDP ha etablert kontorer¹⁴ i nær sagt alle landsbyer på sletta, angivelig fordi man ønsker å føre en viss kontroll med en politistyrke man ikke stoler på.¹⁵

Fra ACCORD-seminaret som ble avholdt i Wien i juni 2007 går det frem at KRG utøver *de facto* kontroll over deler av provinsene Ninevah, Tamim og Diyala. Om det med dette siktes til innflytelse gjennom de kurdiske delene av den irakiske politistyrken, KRG-kontorene og deres ansatte, kontroll over veiene eller andre forhold er imidlertid fortsatt uklart.¹⁶

2.2.4 De kristnes holdning til KRG

KRGs krav om lojalitet blir trolig møtt med delte meninger i den kristne befolkningen. Det må være åpenbart at KRGs assistanse og imøtekommenhet overfor de kristne er av avgjørende betydning for deres muligheter til en noenlunde trygg fortsatt eksistens der hvor KRG kan beskytte dem.

På den annen side har en av de mest sentrale kristne organisasjonene, ADM (Assyrian Democratic Movement), kritisert KRG for å utøve et utilbørlig press på de kristne. Det har også gjentatte ganger i de senere år vært satt frem påstander fra kristne om at KRG er lite villige til å returnere tidligere "arabisert" eiendom til kristne på Ninevah-sletta. Ifølge AINA (Assyrian International News Agency) har KRG etablert kontorer i selv den minste landsby på Ninevah-sletta med den begrunnelse at man ikke kan være sikre på at irakisk politi ikke selv er infiltrert av opprørere.¹⁷

¹³ Irene Dulz, møte i Amman 12. mars.

¹⁴ Se AINA, 2006. Kurds Block Assyrians, Shabaks From Police Force in North Iraq. AINA, 24. april. Det arbeides fremdeles med planene om å etablere en egen kristen politistyrke på Ninevah-sletta. I en offentlig høring for en kongresskomite i Washington (the House Subcommittee on State, Foreign Operations, and Related Programs) den 10. april 2008, svarte USAs ambassadør til Irak, Ryan Crocker, på spørsmål blant annet om arbeidet med å implementere beslutningen om den kristne politistyrken. Crocker svarte at arbeidet med den assyriske politistyrken går fremover og at den vil bestå av 700 kristne fra Ninevah-sletta. Han gav uttrykk for at styrken ville være operativ på lokalt plan innen relativt kort tid og at aktører med makt ville påse at så skjedde.

¹⁵ AINA, 2006. Op.cit.

¹⁶ ACCORD, 2007. Op.cit.

¹⁷ AINA, 2006. Op.cit.

2.3 TURKMENERNE

2.3.1 Forholdet til kurdiske myndigheter og kurdisk befolkning

Forholdet mellom turkmenerne og kurderne fremstår som anstrengt, ettersom begge befolkningsgrupper gjør historisk krav på Kirkuk og som følge av at sterke tyrkiske geopolitiske interesser i området blir fremmet gjennom deler av det turkmenske politiske miljøet. Det synes imidlertid som om det også foregår et noenlunde fungerende forvaltningssamarbeid mellom turkmenske og kurdiske representanter mange steder, bl.a. i Kirkuk.

Politisk sett må kurderne betraktes som den sterkere part, og blir tydeligvis sett på med mye mistro i brede turkmenske kretser. Åpne voldelige konfrontasjoner synes derimot i mindre grad å forekomme.

Det er vanskelig å finne sikre opplysninger om turkmenernes situasjon i de kurdisk-kontrollerte områdene. En turkmensk menneskerettighetsgruppe, Iraqi Turkmen Human Rights Research Foundation (SOITM), har lagt ut et omfattende materiale om kurdiske myndigheters trakassering av den turkmenske befolkningen. Denne gruppen er trolig knyttet til det tyrkisk-støttede turkmenske partiet Irakisk Turkmenisk Front (ITF). Opplysningene fra kilder med denne tilknytningen har vært svært vanskelig å få bekreftet av kilder som er mer nøytrale i forholdet mellom turkmenere og kurdere. Mye tyder på at ITF fremmer en utfordrende politikk overfor de kurdiske myndighetene, og at forholdet mellom disse og turkmenere som ikke er tilknyttet ITF, er mindre spent.¹⁸

I materialet som er lagt fram av SOITM fremgår det at kurdiske trakassier vanligvis tar form av brutale husundersøkelser og ulovlige arrestasjoner og forvaring på ukjent sted. Drap skal også forekomme.¹⁹

Meldinger om at turkmenere skal ha blitt omfattet av ulovlige arrestasjoner utført av kurdiske myndigheter, er tidligere kommet frem i bl.a. en større rapport om temaet fra Human Rights Watch. I rapporten blir det imidlertid presisert at turkmenere skal ha blitt arrestert i små antall, og at HRWs undersøkelser hadde påvist at de turkmenerne som var blitt arrestert, kun var blitt arrestert i Kurdistanregionen.

I andre provinser derimot, hadde HRW ikke kommet over turkmenere som var blitt ulovlig arrestert av kurdiske myndigheter. De fleste av de som var blitt ulovlig arrestert av kurdiske myndigheter i disse provinsene, var arabere fra Kirkuk og Mosul.

For øvrig var hovedgruppen av samtlige som var blitt ulovlig arrestert, kurdere mistenkt for å ha forbindelse med kurdiske islamistiske grupper som bl.a. Ansar al-Islam.²⁰

¹⁸ Se Landinfo, 2006. *Fact-finding report. Amman March 20 – 30. Iraq Meetings*. Oslo: Landinfo, mars, s. 24.

¹⁹ Iraqi Turkmen Human Rights Research Foundation (SOITM), 2007. *Summary - Violation of the human rights of the Iraqi Turkmen since the establishment of the Iraqi state*. Nijmegen (Nederland): SOITM, 27. januar.

²⁰ Human Rights Watch, 2007. *Caught in the whirlwind: Torture and denial of due process by the Kurdistan security forces*. New York: Human Rights Watch, juli, s. 8-9.

2.3.2 Bevæpning og radikaliserings

Det er i den senere tid kommet signaler om at turkmenerne har til hensikt å opprette egen militans i Kirkuk. På den Dubai baserte tv-kanalen Al-Arabia ble det den 19. februar i år referert til flere turkmenske partier som opplyste at en slik militans ville bli utplassert i områder der det bor turkmenere.²¹

Hensikten vil være å beskytte turkmenerne der de bor, særlig i Kirkuk. Som begrunnelse ble det oppgitt press, fordrivelse og, i henhold til partiet Irakisk Turkemensk Front, folkemord. Truslene skulle oppfordret turkmenere til å forlate sine bosteder. I følge oppslaget er turkmenerne utsatte på grunn av sin etnisitet og på grunn av at flertallet av dem er sjiamuslimer.²²

Andre medieoppslag om at turkmenere slutter seg til muslimske ekstremistgrupper, tyder på at en ytterligere radikaliserings pågår innen det turkmenske samfunnet.²³

Samtidig er det kontakt mellom turkmenere, kurdere og arabere om å dempe den etniske spenningen gruppene imellom. I mars møttes turkmenske, kurdiske og arabiske representanter fra Mosul i Istanbul i Tyrkia for å drøfte forbedringer i samarbeidet mellom gruppene i Mosuls styringsorganer. Videre forsøkte man å få løst de mest presserende problemer for de internt fordrevne i Kirkuk.²⁴

2.4 SHABAK'ER

Det vises her til eget Landinfo temanotat av 3. mai 2007. Se også avsnitt 3.1.5.1. nedenfor.

2.5 YEZIDER

Det vises her til eget Landinfo temanotat av 24. oktober 2007. Dette notatet er under oppdatering og vil foreligge i ny versjon i mai. Den oppdaterte versjonen vil inkorporere informasjon samlet inn på utlendingsmyndighetenes factfinding-reise til Amman i mars 2008.²⁵

²¹ Al-Arabiya TV, 19 February 2008. BBC Monitoring.

²² Al-Sharqiyah TV news, 2008. BBC Monitoring.

²³ Bakier, A., H., 2008. Iraqi Turkmen announce formation of new jihadi group. *Terrorism Focus*, 5(11), 18. mars.

²⁴ Anatolia News Agency, 3 March 2008. Turkoman, Arab, Kurdish representatives from Iraq's Mosul meet in Turkey. BBC Monitoring.

²⁵ Landinfo, 2006. Op.cit.

3. MOSUL BY OG KIRKUK BY

3.1 MOSUL

Den dårlige sikkerhetssituasjonen i Mosul vedvarer. Amerikanske og irakiske styrker gjennomfører nå en militær offensiv for å gjenopprette regjeringens kontroll over byen.

3.1.1 Den militære offensiven

Den 10. mai startet operasjonen "Lion's Roar" hvor hovedmålsetningen var å slå ned på gruppen "Al Qaida i Irak" (AQI) og andre sunni-arabiske opprørergrupper. En liste over ettersøkte personer ble distribuert. Offensiven har i stor grad vært planlagt og utført av irakiske tropper, med støtte fra tre koalisjonsbataljoner og noen spesialstyrker.

Betegnelsen "offensiv", og omtalen av hvem som skulle være målgruppe for den, har vært noe omdiskutert. Landinfo fikk tidligere i år opplyst at offensiven ikke var reell, men en styrkeoppbygging rundt byen med hensikt å skremme al-Qaida (AQ) og AQI bort. Dette skulle også ha blitt oppnådd på et tidligere stadium.²⁶ I en artikkel i Asia Times blir det hevdet at offensiven er reell nok, men har hatt til hensikt primært å knekke den sterke motstanden fra gamle Ba'ath-kretser i byen mot regjeringen og de kurdiske partiene, og at AQ og AQI allerede hadde forlatt byen i god tid før offensiven startet.²⁷

Operasjonen er oppgitt å ville fortsette i flere måneder. I det følgende skal målsetninger, taktikk og måloppnåelse beskrives kort.

Nineveh Operational Command (NOC) ble ved innledningen etablert for å samordne operasjonen. På kvelden den 9. mai ble det innført ferdselsforbud på veiene. Dagen etter ble det etablert hundrevis av kontrollposter bemannet av irakiske militære og politistyrker, og sikkerhetsstyrkene startet aksjoner i bred skala over hele byen. Koalisjonsstyrker og irakiske militære ble mobilisert sør og vest for byen for å forhindre at opprørerne flyktet. De har også etablert samarbeid med styrkene i andre provinser med samme målsetning.²⁸

Som et sentralt virkemiddel har operasjonsledelsen rekruttert Sahwat-enheter blant lokale stammer i og rundt byen. Rundt 10 000 medlemmer av disse deltar ifølge BBC aktivt mot opprørerne på utsiden av byen.²⁹

²⁶ Anonym kurdisk kilde, møte med Landinfo, mars 2008.

²⁷ Asia Times, 2008. The Mosul Riddle. *Asia Times*, 24. mai.

²⁸ Hamilton, 2008a. *The Lion's Roar*. Washington DC: Institute for the Study of War, 12. mai.

²⁹ Se også Awsat al-Iraq, 2008. Sahwa council chief confirms his fighters participation in Mosul offensive. *Awsat al-iraq*, 15. mai.

Som et foreløpig resultat pr. medio/ultimo mai skal over 1000 opprørmistenkte være blitt arrestert. Blant disse skal være slike sentrale personer som operative ledere, utenlandske jihadister, våpenmakere og celleledere. Det skal også ha blitt konfiskert store mengder våpen. 14 av de 30 AQI-lederne som har blitt drept eller fanget de siste tre månedene, har blitt tatt i Mosul. De mistenkte blir ikke fremstilt for retten på vanlig måte gjennom det irakiske politiet og de regulære rettsinstansene, men fremstilles i stedet for en spesialdomstol som er etablert under NOC.³⁰

Statsminister al Maliki har erklært et delvis amnesti der det blir gitt mulighet for å levere fra seg middels til tunge våpen i løpet av ti dager i bytte mot mildere behandling.

De irakiske styrkenes offensiv i byen skal ikke ha blitt møtt med motstand, men de viktigste lederne for opprørergruppene i byen skal ha flyktet tidligere på året på grunn av annonseringen av en storoffensiv.³¹

Den første fasen av operasjonen ble avsluttet den 20. mai, markert blant annet ved at portforbudet ble opphevet. Ifølge amerikanske militære i Irak gikk antallet angrep fra opprørere i byen ned med 85 % i operasjonens første fase mellom 10. og 21. mai.³²

3.1.2 Voldsnivået

I månedene før offensiven i byen og nære omliggende områder ble innledet, var voldsnivået i Mosul det høyeste i landet. I en lang periode sto det for mellom halvparten og 2/3 av alle voldsepisoder hver dag.³³

På vårvinteren 2008 skal AQI ha forsøkt å omgruppere seg rundt Mosul³⁴, mens gruppen ifølge UNHCR i økende grad hadde beveget seg inn i den arabiske delen av byen. Gruppen var da presset av kurdiske soldater utplassert øst for Mosul, og av irakiske hærenheter sør for Mosul. Disse styrkene var da under opptrapping, og de la et økende press på Mosul. UNHCR antok at gruppen da var i ferd med å forlate byen som følge av opptrappingen.³⁵

³⁰ Roggio, B., 2008. *Operation Lion's Roar nets more than 1,000 suspects*. The Long War Journal, 16. mai.

³¹ Ali, F., 2008. Iraqi Government Launches Operation to Expel al-Qaeda from Mosul. *Terrorism Focus*, 5 (20), 20. mai.

³² Jane's Information Group, 2008. *Operation 'Lion's Roar' reduces insurgent attacks in Mosul*. Surrey: Jane's Information Group, 23. mai.

³³ American Forces Information Service (AFIS), 2008. *Coalition Focuses on Clearing Mosul Terrorist Network*. Washington DC: GlobalSecurity.org, 4. mars.

³⁴ Hamilton, 2008a, op.cit og Hamilton 2008b. *The Fight for Mosul*. Washington DC: Institute for the Study of War, 4. juni.

³⁵ UNHCR, møte i Amman 11. mars 2008.

En talsmann for Innenriksministeriet i Irak uttalte 24. mai at nettverket av opprørere i Mosul var blitt knust som en følge av offensiven, og at det ikke gjensto store utfordringer. Han sa videre at det som måtte være igjen av nettverket i byen nå var håndterbart.³⁶ Voldsnivået i byen er imidlertid fortsatt høyt, og FNs risikovurdering er satt til ”høy og økende”.³⁷

3.1.3 Mønstre i aksjoner utført av væpnede grupper

Det skal være visse forskjeller i aksjonsmønstrene i den arabiske, og respektive kurdiske halvdelene av byen. Den vestre (arabiske) halvdel samt forstaden Sumer/Palestine i den østre (kurdiske) halvdel og forstaden Rashidiyah nord for byen, skal være hovedsete for opprørergruppene, mens AQI har brukt forsteder, nærliggende og omkringliggende landsbyer som baser for aksjoner inne i byen.

Angrepene i den vestre halvdel skal særlig ha vært rettet mot koalisjonsstyrkene, irakisk hær og politi og deres sjekkpunkter og infrastruktur. I den østre halvdel skal, i tillegg til disse målgruppene, også kurdiske sivile og representanter for de kurdiske partiene i utstrakt grad ha vært mål. Utenfor byen er det særlig den irakiske hærens og koalisjonsstyrkenes patruljevirkosomhet som har vært mål.³⁸

Det forekommer fremdeles mange målrettede aksjoner mot sivile. Dette skal også være tilfellet når det gjelder kurdiske sivile i Mosul by. Irakiske Røde Halvmåne gikk i juni 2007 ut med planer om å etablere en egen flyktningleir for kurdere fra Mosul.³⁹ Mange personer som er blitt pågrepet av KRG i Mosul, skal være mistenkt for å ha stått bak voldshandlinger mot kurdere i byen.⁴⁰ I noen tilfeller var fangene også anklaget for deltagelse i konkrete voldshandlinger mot offentlige ansatte eller sivile.⁴¹

UNAMI rapporterte i juli 2006 om både kurdere og kristne som var utsatt for trusler, utpresning og drap.⁴² Ifølge offisielle irakiske kilder skal mellom 6-8 000 internt fordrevne kurdere fra Mosul være bosatt mellom Mosul og Erbil. Ifølge guvernøren i Mosul er ingen etnisk gruppering i byen forskånet fra voldsutøvelse.⁴³

³⁶ Colvin, R., 2008. Violence in Iraq falls to lowest level in 4 years. *Swissinfo.org News*, 24. mai.

³⁷ UNAMI, 2008. *Daily Security Update 10.06.2008*. Abonnementstjeneste per e-post.

³⁸ Hamilton, 2008b, s. 21.

³⁹ UNAMI, 2007b. *Human Rights Report 1 April – 30 June 2007*. Amman: UNAMI, oktober. S. 18.

⁴⁰ Ibid, s. 29-30.

⁴¹ Human Rights Watch, 2007. Op.cit, s. 8-9.

⁴² Internal Displacement Monitoring Center (IDMC), 2007. *Iraq: A displacement crisis*. Geneve: IDMC, 30. mars. S.164.

⁴³ UNAMI, 2007a. *Human Rights Report 1 November – 31 December 2006*. Amman: UNAMI, januar.

3.1.4 Utsatte grupper

I oversiktsrapporten til Iraq Body Count (IBC) for perioden 2003 til 2005 fremgår det at 3 % av alle drap på sivile i landet skjedde i Mosul. Av disse skal amerikanske aksjoner ha rammet 37 %, kriminelle grupper 35 % og ”ukjente aktører” 11 % av de drepte sivile i perioden. Over 80 % av drepte og sårede sivile i denne perioden skal være voksne menn.⁴⁴

En mer detaljert gjennomgang fra IBC i perioden mars til juni 2008 viser at målrettede aksjoner mot sivile ikke har opphørt. Både journalister, offentlige tjenestemenn, advokater, akademikere og representanter for religiøse samfunn har blitt utsatt for målrettede drap i perioden. De fleste registrerte drap på sivile ser imidlertid ut til å ha skjedd mer eller mindre tilfeldig i forbindelse med angrep på irakiske militære og politistyrker eller ha skjedd som følge av amerikanske eller irakiske militære aksjoner.⁴⁵

Ifølge FN-kilder er følgende yrkesgrupper mest utsatt for målrettede angrep: journalister, helsearbeidere, akademikere og religiøse autoriteter.⁴⁶ Frivillige organisasjoner skal ha gitt opp å arbeide i byen.⁴⁷ Dessuten er etniske/religiøse minoriteter som kristne, yezider⁴⁸ og andre minoriteter foruten kurdere, utsatt for vold fra opprørergrupper.⁴⁹

3.1.4.1 Journalister

Det fremgår av oversiktsrapporten til International Federation of Journalists (IFJ) at 6 av totalt 65 mediefolk drept i Irak i løpet av 2007 ble drept i Mosul. Alle drapene fremstår som målrettede. Tre ble drept i tre ulike bydeler i den østre (kurdiske) halvdel av byen - én i den sunniarabisk dominerte bydelen Intisar, én i al-Hadbaa bydel), og én i Al-Zuhur/Tahrir. Én ble drept i sentrum av byen, og én ble rapportert drept i Mosul by uten nærmere spesifikasjon. Antall totale drap på mediefolk synes å ha gått litt ned mot slutten av 2007.⁵⁰ Av de rapporterte drapene i Mosul i 2007 fra IFJ var fem journalister og en kameramann.⁵¹

⁴⁴ Iraq Body Count, 2006. *A Dossier of Civilian Casualties, 2003-2005*. Iraqi Body Count.

⁴⁵ Iraq Body Count Database, 2008. *Documented civilian deaths*. Iraqi Body Count.

⁴⁶ UNAMI, 2008. *Human Rights Report 1 July – 31 December 2007*. Amman: UNAMI, april. S.10

⁴⁷ IRIN News, 2007. Several local NGOs close down in Mosul. *IRIN News*, 24. september.

⁴⁸ Se avsn. 2.5 i denne rapporten, samt *Landinfo temanotat: Yezider – en kurdisk minoritet*, Oslo : Landinfo, 22. mai 2008.

⁴⁹ UNHCR 2007. *Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs for Iraqi Asylum Seekers*. Geneve: UNHCR, august.

⁵⁰ International Federation of Journalists (IFJ), 2008. *Deadly Stories 2007: Killings of Journalists Touch Record Levels*. Brussel: IFJ.

Talloppgavene over drepte mediefolk i Irak kan sprike. IFJ vil for eksempel inkludere drap på personell som er ansatt for å bevokte avishus og TV-stasjoner, mens mange andre ikke gjør det. Flere andre organisasjoner som forsøker å dokumentere drap på journalister opererer av ovenstående grunner med ulike tall, men også fordi deres egne kilder ikke rapporterer alle drap.

⁵¹ The Brussels Tribunal, 2008a. *Assassinated Iraqi Media Professionals*. The Brussels Tribunal. (En oversikt over hendelser for mediefolk og hvilke organisasjoner som har registrert dem, lagt ut på denne siden: <http://www.brusseltribunal.org/JournalistKilled.htm>)

3.1.4.2 Akademikere

Ifølge en FN-rapport publisert i april 2007 var 280 akademikere blitt drept siden 2003, inkludert 187 universitetsprofessorer. Selv om flere motiver ser ut til å gjøre seg gjeldende i drapene er et av hovedmotivene å angripe nøkkelpersoner ved universiteter. Dette skal ha til hensikt å gjøre det vanskeligere å skape stabilitet og profesjonalitet rundt gjenoppbygningen av landet og dermed skape spillerom i forhold til opprørernes egen agenda.⁵²

Akademikere blir fortsatt utsatt for kidnappinger og drap og veldig mange velger å flykte fra landet.⁵³ En oversikt viser at det i Mosul er drept 11 akademikere i målrettede aksjoner i 2007 og 2008 – den siste den 22. mai 2008. Ett av drapene fant sted i den nordlige delen, ett i al-Miswak bydel og ett i bydelen Kafaat øst i Mosul. Åtte er ikke spesifisert⁵⁴

Alle 11 var tilknyttet Universitetet i Mosul ved ulike fakulteter og alle drapene ser ut til å ha vært målrettede. Ni av de drepte var professorer eller hadde doktorgrad innen sitt fag og noen hadde i tillegg administrative funksjoner ved universitetet. To av de drepte underviste ved universitetet, uten at det er gitt nærmere detaljer om tittel eller posisjon.⁵⁵

3.1.4.3 Organisasjoner

Fem NGO-er la i september 2007 ned sine kontorer i Mosul på grunn av farene for deres ansatte (Mosul Human Rights Association, Supporting Children With Cancer, Ruweida Aid Agency, samt to som ønsket å være anonyme). Angrep fra bevæpnede grupper skal ha vært hovedgrunnen for nedleggelsene, men problemer med lokale politifolk skal også ha vært en grunn.⁵⁶

3.1.5 Etnisk diskriminering og vold

3.1.5.1 Shabak'er

Shabak-samfunnet⁵⁷ i Mosul opplyser til FN at flere hundre familier i byen har følt seg presset til å flykte i løpet av 2007, og at de har registrert 186 drap på medlemmer av samfunnet frem til oktober 2007.⁵⁸ Shabak'ene selv mener seg spesielt utsatt av tre grupper i Mosul:

- AQI
- motstandsgrupper bestående av tidligere Baath-folk (som også utfører målrettede aksjoner mot kurdere i byen)

⁵² O'Malley, B., 2007. *Education Under Attack*. Paris: UNESCO, 27. april. S. 8, 16.

⁵³ Oxford Business Group, 2008. *Iraq's Scientists Still Under Threat*. London: Oxford Business Group, 30. mai.

⁵⁴ The Brussels Tribunal, 2008b. *List of Killed, Threatened or Kidnapped Iraqi Academics*. The Brussels Tribunal.

⁵⁵ Kildene sier intet om hvem som har stått bak drapene. Den refererte kilden gir ingen komplett oversikt, men indikerer at akademikere som gruppe fortsatt må regnes som utsatt i Mosul.

⁵⁶ IRIN, 2007. Op.cit.

⁵⁷ Se Landinforespons: *Den etnisk/religiøse minoriteten Shabal i Nord-Irak*. Oslo: Landinfo, 3. mai.

⁵⁸ UNAMI, 2008, s.17.

- kurdiske grupperinger (som ledd i kurdifiseringen av den vestre del av byen og eliminering av politisk motstand).⁵⁹

Det er likevel vanskelig å få dette dokumentert presist. Bare mellom april og mai 2007 ble imidlertid ca 20 shabak'er drept, men det er uklart om drapspersonene har vært opprørergrupper eller lokale sikkerhetsstyrker i Mosul.⁶⁰

Går man lenger tilbake rapporterer UNAMI at ca 100 shabak'er ble drept i tidsrommet mai til august 2006 (uten å si noe om hvem som utførte drapene) og at over 1000 familier har flyktet fra sine hjem i Mosul til landsbyer på Nineveh-sletta hvor de opplever trakassering fra kurdiske militære.⁶¹ Shabak-samfunnet har rapportert til UNAMI om at shabak'ene er utsatt for assimileringforsøk fra kurdiske aktører i Nineveh.⁶²

3.1.5.2 Kristne

I Mosul vedvarer den dårlige situasjonen for de kristne, som beskrevet i Landinfo reiserapporter fra 2006 og 2007. Det synes ikke å være noen tegn til bedring så langt i 2008. Fortsatt er kristne personer og institusjoner mål for anslag fra muslimske ekstremister. Søndag 6. januar ble for eksempel tre kirker og ett kloster i byen utsatt for bombeangrep. I mars ble den kaldeiske kirkens erkebiskop Paulos Raho kidnappet og drept utenfor Mosul.

Det tradisjonelt store kristne samfunnet der blir nå tappet for medlemmer som flykter fra byen. Dette skal ha økt i omfang etter kidnappingen av Raho. Ifølge Vatikanet skal tusener av kristne i Mosul ha mottatt trusler, og et større antall kirker skal ha blitt stengt. De kristne kjenner seg ekstra utsatte fordi deres samfunn ikke er bygget opp som et stammesamfunn.⁶³ Kristne samfunn rapporterer om målrettede drap på sine, blant annet i Mosul (44 slike drap skal være begått i Irak i siste halvdel av 2007). Flere kristne ledere har blitt drept i Mosul, kirker har blitt angrepet, kidnappinger har hyppig forekommet og trusler mot kristne (spesielt kvinner) er vanlig. Siden 2004 har det vært rapportert 10 angrep mot kirker i Mosul.

I 2005 ble den syriansk-katolske erkebiskopen i Mosul, Basil George Casmoussa, kidnappet. Han ble imidlertid sluppet uskadet et døgn senere. Den 13. mars 2008 ble erkebiskopen Paulos Faraj Rahho, leder av The Chaldean Catholic Church i Nord-Irak funnet drept i Mosul. I tillegg er det rapportert om dusinvis av overgrep, kidnappinger og drap på kristne av kristne organisasjoner som systematiserer slike hendelser.

3.1.5.3 Kurdere

Se avsnitt 3.1.3. ovenfor.

⁵⁹ Shabak News, 2008.

⁶⁰ UNAMI, 2007a, s. 8.

⁶¹ UNAMI, 2006. *Human Rights Report 1 June - 30 August 2006*. Amman: UNAMI, oktober.

⁶² UNAMI, 2007b, s. 17.

⁶³ Radio Free Europe / Radio Liberty, 2008. Op.cit.

3.1.6 Kurdiske interesser

UNHCR opplyste til Landinfo i mars 2008 at de kurdiske partiene kontrollerer de østlige delene av Mosul. De legger politisk press på de etniske og religiøse minoritetene der i forbindelse med folkeavstemningssaken. Pressmidlene er å holde tilbake matrasjoner, nekte å overføre rasjoneringskort til minoritetspersoner som kommer fra andre deler av Irak, og å la være å tilbakeføre tidligere konfiskert eiendom.

Kurdernes stabile kontroll over østre Mosul synes nå å ha blitt utfordret av nye forhold som har oppstått i forbindelse med offensiven. Det er kjent at kurdiske politiske ledere har motsatt seg en for sterk deltakelse fra Sahwat i Mosul-området, både i forbindelse med den pågående militære offensiven, og mer generelt i sammenheng med løpende sikkerhetsoppgaver.⁶⁴ Motstanden skal skyldes frykt for at stammenes deltakelse skal vanskeliggjøre kurdernes nærvær og kontroll.⁶⁵

Videre har opprettelsen av NOC medført at en enhetlig irakisk operasjonsledelse nå har fått ansvaret for partnerskapet med koalisjonsstyrkene i hele Ninevah-provinsen. Med dette er de i hovedsak kurdisk bemannede hæravdelingene i provinsen for første gang blitt underlagt en arabisk operasjonsledelse.⁶⁶ Denne ledelsen skal ha skiftet ut den tidligere kurdiske sjef for hærens 2. Divisjon med en sunniarabisk sjef. Den nye sjefen skal nå være i ferd med å gjennomføre tiltak for å balansere divisjonens kurdiske mannskaper med nye mannskaper rekruttert fra tidligere sunnimuslimske arabiske offiserer fra Mosul.⁶⁷ Hærens 2. Divisjon har siden 2004 vært helt ut kurdisk bemannet, og plassert inne i Mosul.⁶⁸

Ifølge UNHCR gjør ikke kurderne krav på hele Mosul. Deres fremste interesse er derimot å drive AQI ut av den vestlige (arabiske) bydelen. Kurdere som flykter fra Mosul har ikke lenger adgang til å flytte inn i Kurdistan-regionen.⁶⁹

⁶⁴ Ali, F., 2008. Op.cit.

⁶⁵ Hamilton, E., 2008b. *The Fight for Mosul*. Washington DC: Institute for the Study of War, 4. juni. S. 15.

⁶⁶ Ibid.

⁶⁷ Jane's Information Group, 2008. Op.cit.

⁶⁸ Hamilton 2008b, s. 9.

⁶⁹ UNHCR, møte i Amman 11. mars 2008.

3.2 KIRKUK

3.2.1 Befolkningens etniske sammensetning

Det er vanskelig å finne sikre opplysninger om sammensetningen av befolkningen i Kirkuk. I et forsøk på å få tak i et kart som kunne vise hvor i byen de ulike etniske gruppene bor, henvendte Landinfo seg til UNAMI i Amman. Etter å ha undersøkt saken opplyste UNAMI at verken FN eller irakiske myndigheter er i besittelse av noe slikt kart. UNAMI opplyste også at den siste folketellingen i landet, i 1997, ikke hadde basert noen av de statistiske oversiktene på etnisitet. UNAMI henvendte seg videre til amerikanske militære organer i Irak, men også disse oppga at de ikke var i besittelse av slike kart. UNAMIs kommentar til dette var at "hvis ikke amerikanerne har slike kart, er det ingen som har det".⁷⁰

3.2.2 Planene om folkeavstemning – status

I hht Norges ambassade i Amman, var folkeavstemningen i første omgang planlagt å finne sted 15. november 2007, men ble så utsatt til 31. desember samme år. Deretter ble det ved hjelp av FNs spesialutsending for Irak fremforhandlet en ytterligere utsettelse på seks måneder. I følge KRG kom utsettelsen av tekniske, ikke politiske, årsaker. Noen dato for folkeavstemningen er imidlertid per mai 2008 ennå ikke satt.

Det er heller ikke gjennomført folketelling, og til tross for at det i februar 2007 ble lansert en "flyttepakke" for Kirkuks innflyttede arabere, der de ble tilbudt om lag USD 15 000 og landområder for å flytte tilbake til sine opprinnelige hjemsteder, har normaliserings- og dearabiseringsprosessen gått svært sakte. 31. mars gikk fristen ut for familier å levere søknad om forflytning og kompensasjon. Kun 10 % av 40 000 tilfeller av de uløste kravene om tilbakeføring av tidligere "arabisert" eiendom har blitt løst så langt.⁷¹

3.2.3 Etniske spenninger mellom kurdere og arabere

Ifølge UNAMI sier de kurdiske myndighetene at de har de nasjonale partienes støtte for å gi flyttekompensasjon til araberne. Det er det irakiske miljøverndepartementet som har ansvar for prosessen. Disse har representanter i Kirkuk komiteen.

Det er vanskelig å si om AQI truer arabere til å bli i Kirkuk. UNAMI hadde ikke hørt om en slik strategi i Al-Qaida. Al-Qaida er mer opptatt av å drive ut sine fiender. Al-Qaida har støttepunkter i Kirkuk. Det er vanskelig å si i hvilket omfang arabere eventuelt blir trakassert av kurdere.⁷²

⁷⁰ UNAMI, møte i Amman 13. mars 2008.

⁷¹ Norges ambassade i Amman, 2008, s. 7.

⁷² UNAMI, møte i Amman 13. mars 2008.

3.3 OMRÅDENE NORD FOR KIRKUK

Ifølge den amerikanske NGO'en Mercy Corps, som driver humanitært hjelpearbeid i Irak, er ferdsel på veiene i dette området etter deres egne erfaringer jevnt over greit. Det er ikke mange veisperringer mellom Kirkuk og Kurdistan-regionen. På veiene fra Kirkuk og sørover er ferdsel derimot vanskelig. Den beste informasjonen om sikkerheten på veiene får Mercy Corps fra sine kilder lokalt.⁷³

Det går fire hovedveier nord- og østover fra Kirkuk. Den østgående hovedveien går til Chamchamal i Suleimania-provinsen og videre til Suleimania by. En hovedvei går nordvestover gjennom Erbil-provinsen og inn til Mosul i Ninevah og derfra til Dahuk by. En annen går fra Kirkuk nordvestover til Erbil by. Den fjerde hovedveien går nordøstover til området der provinsene Tamim, Erbil og Suleimania møtes.⁷⁴

I oversikter over insidenter langs veiene i Tamim-provinsen i mars og april, ser det kun ut til å ha forekommet insidenter inne i og i umiddelbar nærhet til Kirkuk eller sør for byen.⁷⁵

Finske immigrasjonsmyndigheter gjennomførte høsten 2007 en factfinding-reise til Nord-Irak. Delegasjonen ble av internasjonale organisasjoner (uklart hvilke) advart mot å bruke hovedveien fra Erbil til Suleimania via Kirkuk. Den valgte i stedet å bruke mindre veier lenger nord. Personer i to organisasjoner den finske delegasjonen snakket med, informerte dem om at de ikke reiste til Kirkuk av sikkerhetsmessige årsaker.⁷⁶

⁷³ Mercy Corps, møte i Amman 10. mars 2008.

⁷⁴ Iraq Field Atlas – A Working Atlas for the Humanitarian and Development Community. HIC – Humanitarian Information Centre for Iraq – November 2003, s. 3, 70-71.

⁷⁵ Center for Excellence in Disaster Management & Humanitarian Aid (DMHA), 2008. *Iraq Crisis Report*, 12. mars – 23. april. Hawaii: DMHA.

⁷⁶ Maahanmuuttovirasto / Migrationsverket, 2008 *Fact-Finding Mission to Iraq's Three Northern Governorates 23.10 – 2.11.2007*. Helsingfors: Migrationsverket, 7. mars, s. 5-6.

4. ANDRE DELER AV RANDSONEN

4.1 KURDISK POLITISK OG MILITÆR KONTROLL

I følge AINA har KDP etablert kontorer i selv den minste landsby på Ninevah-sletta med begrunnelsen at man ikke kan stole på at irakisk politi ikke er infiltrert av opprørere.⁷⁷ Også frontpage.com rapporterer at soldater (peshmergaer) som har sin lojalitet knyttet til KRG har etablert kontorer i mange kristne landsbyer på Ninevah-sletta, selv om området formelt sett ligger utenfor KRGs jurisdiksjon. Et eksempel er at disse peshmergaer har overtatt biblioteket i Hamdaniya by og gjort det om til etterretningshovedkvarteret.⁷⁸

I Ninevah-provinsen er det om lag 19 000 irakiske politistyrker (i hovedsak Sunnimuslimer bortsett fra i Tel Afar hvor innslag av shiamuslimer skal være ca 50 % både i politi- og hærstyrker) og 20 000 irakiske hærstyrker. Det skal ifølge amerikanske militære være en miks av arabere og kurdere i styrkene i provinsen uten tanke på at kurdere skal stasjoneres i kurdiske områder etc. (unntak Tel Afar).⁷⁹ Andre kilder opplyser om at hærstyrkene i provinsen i hovedsak er kurdiske og lojale overfor amerikanerne, men at de 17 000 politifolkene er sunni (slik det blir fremstilt kan sunni også innbefatte kurdere) med usikker lojalitet.⁸⁰ Det skal være 2000 amerikanske soldater igjen i Ninevah-provinsen (hvorav 750 i Mosul).⁸¹ Samme kilde bekrefter at de 20 000 irakiske militærstyrkene i Ninevah - hvorav 8 700 i Mosul - (2. og 3. hær-bataljon) i hovedsak utgjøres av kurdere.⁸²

Det daglige samarbeidet i Kirkuk mellom amerikanske styrker og den irakiske hæren er preget av at offiserene i hæren er kurdere som har sin lojalitet knyttet til de kurdiske partier, ikke til føderalregjeringen. Tolkene som brukes av amerikanerne er utelukkende kurdere.⁸³

⁷⁷ AINA, 2006. Op. cit.

⁷⁸ Frontpage Magazine, 2008. Christians want protection in Iraq. *Frontpagemag.com*, 29. april.

⁷⁹ US Department of Defense, 2007. *News Briefing with Col. Twitty from Iraq*. Washington: US Department of Defense, 27. juli.

⁸⁰ The Independent, 2006. Slaughter in Iraq soon seems to be part of normal life. *The Independent*, 28. november.

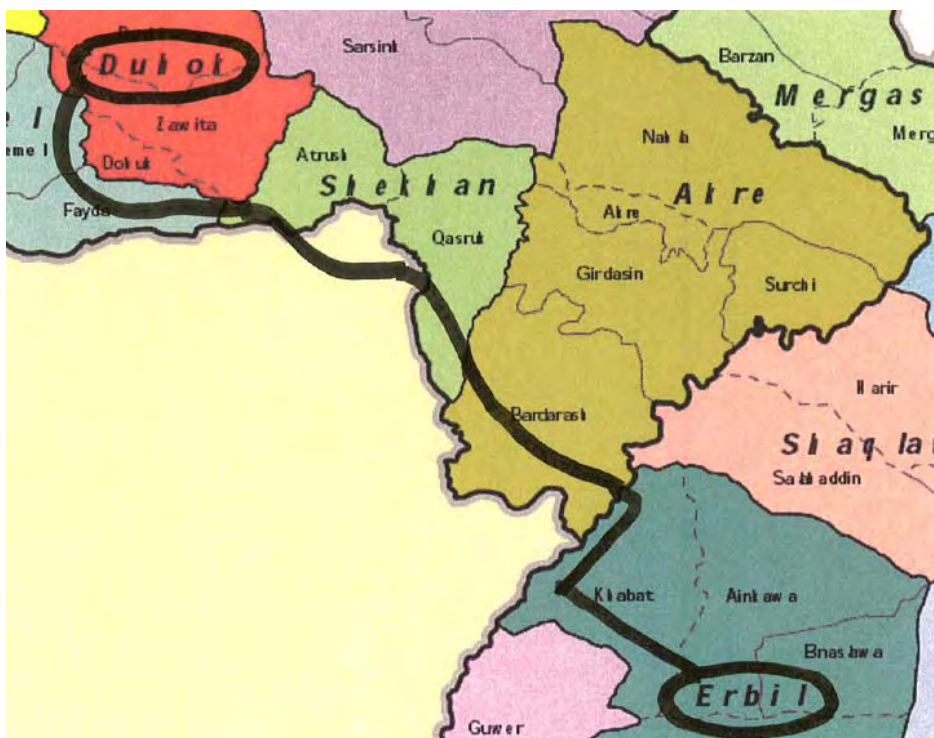
⁸¹ International Herald Tribune (IHT), 2008. Tracking a reborn Iraqi army. *IHT*, 19. mars.

⁸² Ibid.

⁸³ International Crisis Group, 2007. *Iraq and the Kurds: Resolving the Kirkuk crisis*. Brussel: International Crisis Group, 19 april.

4.2 AKRE OG SHEIKAN DISTRIKTER I NINEVAH

Under de finske utlendingsmyndighetenes factfinding-reise i oktober/november 2007, ble det gjort observasjoner på stedet i disse områdene. I henhold til disse observasjonene sikres kontrollen ved at de kurdiske styrkene har utplassert vaktposter på hvert høydedrag i terrenget. (Se kartet. Den svarte linjen markerer grensen for kurdiske styrkers kontroll.) De to distriktene ligger i et område med hovedsakelig kristne og yezidiske landsbyer. Området er i det vesentlige kontrollert av KRG/KDP.⁸⁴

4.3 MAKHMOUR I ERBIL

Det er generelt lite informasjon å finne om Makhmour i kildene. Byen og distriktet ligger innenfor inflytelsesområdet til KRG/PUK, og det er kurdisk kontrollert politi og militære samt den irakiske hæren som håndterer sikkerheten i området. Distriktet Makhmour har kurdisk ledelse.⁸⁵

⁸⁴ Maanmuutosvirasto / Migrationsverket, 2008. *Fact-finding mission to Iraq's three northern governorates 23.10.-03.11.2008*. Helsingfors: Migrationsverket, 7. mars.

⁸⁵ Komal, 2008. BBC Monitoring.

Området er befolket av kurdiske og arabiske stammer. En politisk diskusjon nylig om å opprette sahwa i området, kaster lys over den kurdiske innflytelsen. De kurdiske partiene har gått imot å opprette sahwa, og henvist til at sahwa basert på kurdiske stammer vil være overflødige siden kurdiske soldater allerede er utplassert. De henviser også til at områder som har blandet befolkning og som skal avholde folkeavstemning om status i forhold til grunnlovens artikkel 140, vil bli destabilisert hvis stammebaserte sahwa opprettes.⁸⁶

Det virker nærliggende å anta at de kurdiske partiene dermed frykter en svekket kontroll hvis det opprettes shawa basert på arabiske, turkmenske og yezidiske stammer. Det kan likeledes synes som om KRG frykter en gjenoppliving av gamle interne kurdiske konfliktlinjer. Dette er konfliktlinjer som oppsto i 1960-årene da Iraks regjering organiserte kurdiske stammer i grenseområdene mot kurder-provinsene i egne militære enheter, på folkemunne kalt "jash"-enheter. Kurdiske politikere har avvist tanken, og vist til at eventuelle kurdiske sahwa endog vil være som å gjenopprette "jash"- enhetene fra Saddam-tiden.⁸⁷

Den kurdiske militære dominansen i området forhindrer ikke at dette er operasjonsområde for opprørergrupper og Al-Qaida-baserte grupper. I de seneste månedene er slike grupper stadig flere ganger blitt sett og aksjonert mot av kurdiske militære og den irakiske hæren.

Også ifølge al-Jazeera er Makhmour kontrollert av KRG. De fleste arabere der var arabiserings-arabere, og kurderne drev dem bort allerede i 2003. Araberne som har opprinnelse der tillates å bli, og de har blitt værende.⁸⁸

4.4 KHANAQIN I DIYALA

Det har ikke lyktes å finne sikre tall for befolkningens sammensetning. Byen er kurdisk styrt, via PUK (se avsnitt nedenfor). ISF/MNF håndterer sikkerheten.

4.4.1 Sikkerhetssituasjonen

I 2008 har det forekommet væpnede anslag med vei- og bilbomber og skyting. Målgruppene synes særlig å ha vært politifolk. Tilfeldige sivile har blitt rammet i disse aksjonene.⁸⁹ Som følge av ISF/MNFs offensiv mot al-Qaida lenger syd, skal et større antall av disse ha gjort seg gjeldende i Khanaqin-området.⁹⁰ Det har også forekommet angrep på veiene mellom Khanaqin og andre byer.⁹¹

⁸⁶ Rozhnama, 6 January 2008. BBC Monitoring.

⁸⁷ Aso, 16 February 2008. BBC Monitoring.

⁸⁸ Al-Jazeera, møte i Amman 16. mars 2008.

⁸⁹ Kurdistan Nuwe, 2008. BBC Monitoring.

⁹⁰ KurdSat TV, 2008. BBC Monitoring.

⁹¹ Ibid.

Mercy Corps mente at det er lett å bevege seg på veiene i Randsonen. De er godt bevoktet av kurdiske styrker. Mercy Corps' kontakt pendlet selv mellom Khanaqin og Suleimania annen hver uke i en periode. Hun kjørte da alltid i dagslys. Det er områdene øst og vest for Khanaqin som er utrygge.

4.4.2 Kurdiske interesser

PUK fremstår som den sentrale politiske myndighetsutøver i byen, med bl.a. hovedansvaret for den offentlige tjenesteyting. PUK inngår i KRG. Befolkningen henvender seg til KRG som den sentrale tjenesteleverandør. For eksempel blir krav om midler til skoleutbygging, forbedringer av studentfasiliteter samt krav fra studenter om å få overført studieplassene sine til universiteter og høyskoler i de kurdiske provinsene, rettet til kurdiske myndigheter.⁹² PUK er også part i forhandlinger med lokale stammeledere i drøftelser av forberedelser til en mulig folkeavstemning om stedets fremtidige status.⁹³

Ifølge Mercy Corps etablerer både arabere, kurdere samt feili-kurdere tilbakevendt fra Iran seg nå i byen. Byen er svært omstridt mellom kurdere og arabere. Det er KRG som trolig kontrollerer politiet der. Araberne behøver ikke denne byen i like stor grad som de mener å behøve Kirkuk. Kurdiske myndigheter og PUK bruker offentlige midler i De omstridte områdene. Mercy Corps trenger godkjenning fra kurdiske myndigheter lokalt for å bruke penger på skoler og andre formål i De omstridte områdene.⁹⁴

4.4.3 Etniske spenninger

Al-Jazeera opplyste i møte med Landinfo at Khanaqin er en by der kurderne har presset bort araberne.⁹⁵ Kurdiske medier har meldt om at et stort antall arabere i byen, ca 8500, har søkt om kompensasjon i forbindelse med at de flytter fra byen.⁹⁶ Slik kompensasjon blir gitt under et eget offentlig program til tidligere "arabiserings-arabere" som flytter bort fra de kurdisk-kontrollerte områdene.

4.5 OMRÅDENE SOM GRENSER SØROVER MOT DE REGJERINGSSTYRTE OMRÅDENE

Ifølge kilder som Landinfo drøftet dette med i Amman i mars 2008, er ikke områdene i den sørlige delen av Randsonen under noen mindre grad av kurdisk innflytelse enn Randsonen for øvrig.

⁹² Roj TV news, 28 January 2008. BBC Monitoring.

⁹³ KurdSat TV, 2008. BBC Monitoring

⁹⁴ Mercy Corps, møte i Amman 10. mars 2008.

⁹⁵ Al-Jazeera, møte i Amman 16. mars 2008.

⁹⁶ Al-Ittihad, 23 February 2008. BBC Monitoring.

I henhold til Mercy Corps, er sikkerheten på veiene dårligere fra Kirkuk by og sørover enn nord for byen. Imidlertid kan situasjonen endre seg hver uke. Den beste informasjonen om sikkerhetssituasjonen kommer fra de som jobber i felten.⁹⁷ Mercy Corps mente for øvrig at KRG har den faktiske kontrollen i samtlige lokaliteter som ligger innenfor de områdene de gjør krav på⁹⁸.

Al-Jazeera opplyste at kurderne kontrollerer de lokalitetene der den kurdiske befolkningen er i flertall. Dette begynte rett etter invasjonen i 2003. Ikke alle steder har kurderne klart å skaffe seg kontroll. For eksempel i byen al-Mihdadyia gjorde araberne i byen opprør mot kurdernes forsøk på å ta over, og kurderne måtte gi seg. Byen har arabisk majoritet. Det er intet fast mønster i kurdernes forsøk på å presse vekk arabere.⁹⁹

⁹⁷ Mercy Corps, møte i Amman 10. mars 2008.

⁹⁸ Kurderne har ambisjoner om å utvide det området de i dag juridisk sett har myndighet over. I uttalelser henviser man i denne sammenheng til art. 140 i konstitusjonen (om folkeavstemning for å avgjøre de endelige grensene). Følgende er skrevet inn i artikkel 2 i utkastet til kurdisk grunnlov fra 2006: *“Iraqi Kurdistan comprises the Governorate of Duhok within its present boundary, and the governorates of Kirkuk, Sulaimani, and Arbil with the 1968 borders and the districts (kaza) of Akre, Shaikhan, Sinjar, Tel Afar, Tilkef, Qaragosh and the sub districts (nahiya) of Zamar, Ba’shiqa, Aski Kalak in the Governorate of Nineveh and the districts of Khanaqin and Mandali in the Governorate of Diyali and the district of Badra and the subdistrict of Jassan in the Governorate of Wasit”*.

⁹⁹ Al-Jazeera 2008, møte i Amman 16. mars 2008.

5. KILDER

5.1 SKRIFTLIGE KILDER

- ACCORD, dvs. Austrian Center for Country of Origin and Asylum Research and Documentation, 2007. *Country report Iraq. 11th country of origin information seminar 21-22 June 2007*. Vienna: ACCORD, november. Tilgjengelig fra http://www.ecoi.net/file_upload/432_1196342367_coi-seminar-200706-iraq.pdf [lastet ned 30.04.2008]
- AINA, dvs. Assyrian International News Agency, 2006. Kurds Block Assyrians, Shabaks From Police Force in North Iraq. *AINA*, 24. april. Tilgjengelig fra <http://www.aina.org/releases/20060624123753.htm> [Lastet ned 30.04.2008]
- Ali, F., 2008. Iraqi Government Launches Operation to Expel al-Qaeda from Mosul. *Terrorism Focus*, 5 (20), 20. mai. Tilgjengelig fra <http://www.jamestown.org/terrorism/news/article.php?articleid=2374184> [Lastet ned 09.06.2008]
- American Forces Information Service (AFIS), 2008. *Coalition Focuses on Clearing Mosul Terrorist Network*. Washington DC: GlobalSecurity.org, 4. mars. Tilgjengelig fra <http://www.globalsecurity.org/military/library/news/2008/03/mil-080304-afps04.htm> [Lastet ned 11.06.2008]
- Anatolia News Agency, 3 March 2008. Turkoman, Arab, Kurdish representatives from Iraq's Mosul meet in Turkey. BBC Monitoring [online betalingstjeneste]
- Al-Arabiya TV (Dubai), 19 February 2008. BBC Monitoring. [online betalingstjeneste]
- Asia Times, 2008. The Mosul Riddle. *Asia Times*, 24. mai. Tilgjengelig fra http://www.atimes.com/atimes/Middle_East/JE24Ak01.html [Lastet ned 09.06.2008]
- Aso, 16 February 2008. Iraqi Kurdish Press Highlights, BBC Monitoring [online betalingstjeneste]
PUK-funded daily Kurdish newspaper.
- Awsat al- iraq, 2008. Sahwa council chief confirms his fighters participation in Mosul offensive. *Awsat al- iraq*, 15. mai. Tilgjengelig fra <http://www.aswataliraq.info/look/english/article.tpl?IdLanguage=1&IdPublication=4&NrArticle=79433&NrIssue=2&NrSection=1> [Lastet ned 09.06.2008]

- Bakier, Abdul., H., 2008. Iraqi Turkmen announce formation of new jihadi group. *Terrorism Focus*, 5(11), 18.mars. Tilgjengelig fra <http://jamestown.org/terrorism/news/article.php?articleid=2374040>. [lastet ned 30.4.2008]
Abdul Hameed Bakier is an intelligence expert on counter-terrorism, crisis management and terrorist-hostage negotiations. He also is an English-Arabic-Chechen translator. He is based in Jordan.
- The Brussels Tribunal, 2008a. *Assassinated Iraqi Media Professionals*. The Brussels Tribunal. Lastet ned fra <http://www.brusselstribunal.org/JournalistKilled.htm> [Lastet ned 09.06.2008]
- The Brussels Tribunal, 2008b. *List of Killed, Threatened or Kidnapped Iraqi Academics*. The Brussels Tribunal. Tilgjengelig fra <http://www.brusselstribunal.org/academicsList.htm> [09.06.2008]
- Center for Excellence in Disaster Management & Humanitarian Aid (DMHA), 2008. *Iraq Crisis Reports*, 12. mars – 23. april 2008. Hawaii: DMHA. Tilgjengelig fra <http://coe-dmha.org/HARIraq.cfm> [lastet ned 30.4.2008]
Ukentlige rapporteringer over bl.a. sikkerhetsinsidenter.
- Colvin, R., 2008. Violence in Iraq falls to lowest level in 4 years. *Swissinfo.org News*, 24. mai. Tilgjengelig fra http://www.swissinfo.org/eng/news/international/Violence_in_Iraq_falls_to_lowest_level_in_4_years.html?siteSect=143&sid=9130380&cKey=1211664160000&ty=ti [09.06.2008]
- Hawal (Kirkuk), 8 January, 19 January 2008. Iraqi Kurdish Press highlights, BBC Monitoring [online betalingstjeneste]
Privately-funded weekly newspaper in Sorani Kurdish
- Frontpage Magazine, 2008. Christians want protection in Iraq. *Frontpagemag.com*, 29. april. Tilgjengelig fra <http://frontpagemag.com/Articles/Read.aspx?GUID=1CFAD351-BC37-44F7-84A9-152212D13288> [lastet ned 8.5.2008]
- Hamilton, E., 2008a. *The Lion's Roar*. Washington DC: Institute for the Study of War, 12. mai. Tilgjengelig fra <http://www.understandingwar.org/commentary/operation-lion%27s-roar> [09.06.2008]
- Hamilton, E., 2008b. *The Fight for Mosul*. Washington DC: Institute for the Study of War, 4. juni. Tilgjengelig fra <http://www.understandingwar.org/files/reports/Iraq%20Report%208.pdf> [Lastet ned 09.06.2008]
- Hawlati (Sulaymaniyah), 20 February 2008. Iraqi Kurdish Press Highlights, BBC Monitoring [online betalingstjeneste]
Privately-funded bi-weekly newspaper in Sorani Kurdish.

- Human Rights Watch, 2007. *Caught in the whirlwind: Torture and denial of due process by the Kurdistan security forces*. New York: Human Rights Watch, juli. Tilgjengelig fra <http://hrw.org/reports/2007/kurdistan0707/> [lastet ned 06.05.2008]
- The Independent, 2006. Slaughter in Iraq soon seems to be part of normal life. *The Independent*, 28. November. Tilgjengelig fra <http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/slaughter-in-iraq-soon-seems-to-be-part-of-normal-life-426127.html> [lastet ned 8.5.2008]
- Internal Displacement Monitoring Center (IDMC), 2007. *Iraq: A displacement crisis*. Geneve: IDMC, 30. mars. Tilgjengelig fra [http://www.internal-displacement.org/8025708F004BE3B1/\(httpInfoFiles\)/129E903BAA2C8245C12572AE002EE88A/\\$file/Iraq+-March+2007.pdf](http://www.internal-displacement.org/8025708F004BE3B1/(httpInfoFiles)/129E903BAA2C8245C12572AE002EE88A/$file/Iraq+-March+2007.pdf) [lastet ned 09.06.2008]
- International Crisis Group, 2007. *Iraq and the Kurds: Resolving the Kirkuk crisis*. Brussel, International Crisis Group, 19. april. Tilgjengelig fra http://www.crisisgroup.org/library/documents/middle_east_north_africa/iraq_iran_gulf/64_iraq_and_the_kurds_resolving_the_kirkuk_crisis.pdf [lastet ned 8.5.2008]
- International Federation of Journalists (IFJ), 2008. *Deadly Stories 2007: Killings of Journalists Touch Record Levels*. Brussel: IFJ. Tilgjengelig fra <http://www.ifj.org/assets/docs/101/215/48f5565-778f0d7.pdf> [09.06.2008]
- International Herald Tribune (IHT), 2008. Tracking a reborn Iraqi army. *IHT*, 19. mars. Tilgjengelig fra <http://www.iht.com/articles/2008/03/19/mideast/mosul.php> [lastet ned 8.5.2008]
- Iraq Body Count, 2006. *A Dossier of Civilian Casualties, 2003-2005*. Iraqi Body Count. Tilgjengelig fra [\[http://www.iraqbodycount.org/analysis/reference/pdf/a_dossier_of_civilian_casualties_2003-2005.pdf\]](http://www.iraqbodycount.org/analysis/reference/pdf/a_dossier_of_civilian_casualties_2003-2005.pdf) [Lastet ned 09.06.2008]
- Iraq Body Count Database, 2008. *Documented civilian deaths*. Iraqi Body Count. Tilgjengelig fra <http://www.iraqbodycount.org/database/> [Lastet ned 11.06.2008]
- Iraqi Turkmen Human Rights Research Foundation (SOITM), 2007. *Summary - Violation of the human rights of the Iraqi Turkmen since the establishment of the Iraqi state*. Nijmegen (Holland): SOITM, 27. januar. Tilgjengelig fra http://www.turkmen.nl/1A_soitm/Rep.9-A2707.doc [astet ned 29.04.2008]
- IRIN News, 2007. Several local NGOs close down in Mosul. *IRIN News*, 24. September. Tilgjengelig fra <http://www.irinnews.org/Report.aspx?ReportId=74452> [Lastet ned 12.06.2008]
- Al-Ittihad (Bagdad) 23 February 2008. Iraqi Kurdish Press highlights, BBC Monitoring [online betalingstjeneste]
Daily newspaper in Arabic published by the Patriotic Union of Kurdistan, PUK.

- IWPR, dvs. Institute for War and Peace Reporting, 2007. Mosul christian community dwindles. *IWPR*, 7. august. Tilgjengelig fra http://iwpr.net/?p=icr&s=f&o=337685&apc_state=heniicr2007 [lastet ned 30.4.2008]
- Jane's Information Group, 2008. *Operation 'Lion's Roar' reduces insurgent attacks in Mosul*. Surrey: Jane's Information Group, 23. mai. Tilgjengelig fra http://www.janes.com/news/security/capabilities/jdw/jdw080523_1_n.shtml [Lastet ned 09.06.2008]
- Khabat (Arbil) 20 January, 18 February, 25 March 2008. Iraqi Kurdish Press Highlights, BBC Monitoring [online betalingstjeneste]
Daily newspaper in Sorani Kurdish published by Iraqi Kurdistan Democratic Party, KRG.
- Komal (Sulaymaniyah), 12 January 2008. Iraqi Kurdish Press Highlights, BBC Monitoring [online betalingstjeneste]
Weekly newspaper in Sorani Kurdish published by Iraqi Kurdistan Islamic Group, KIG.
- Kurdistanî Nuwe (Sulaymaniyah) 3 February, 17 February, 30 March, 6 April 2008. BBC Monitoring [online betalingstjeneste]
Daily newspaper in Sorani Kurdish published by Iraqi Patriotic Union of Kurdistan, PUK.
- KurdSat TV (Sulaymaniyah), 28 January, 23 February, 3 March, 23 March 2008. Iraqi Kurdish Press highlights, BBC Monitoring [online betalingstjeneste]
- Landinfo, 2006. *Fact-finding report. Amman March 20 – 30. Iraq Meetings..* Oslo: Landinfo, mars.
Rapporten er unntatt offentlighet og kun tilgjengelig i Landdatabasen under Irak/Landinfo/Reiserapport.
- Landinfo, 2007. *Landinfo respons Irak: Den etnisk/religiøse minoriteten Shabak i Nord-Irak*. Oslo: Landinfo 3. mai. Tilgjengelig fra <http://www.landinfo.no/index.gan?id=494&subid=0> [Lastet ned 12.06.2008]
- Landinfo, 2008. *Landinfo temanotat: Yezider – en kurdisk minoritet*. Oslo: Landinfo, 22. mai. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/715/1/715_1.pdf [Lastet ned 12.06.2008]
- Maahanmuutovirasto / Migrationsverket, 2008. *Fact-finding mission to Iraq's three northern governorates 23.10.-03.11.2007*. Helsingfors: Migrationsverket, 7. mars.
Rapporten er unntatt offentlighet og kun tilgjengelig i Landdatabasen under Irak/Sosiale og kulturelle forhold.
- O'Malley, B., 2007. *Education Under Attack*. Paris: UNESCO, 27. april. Tilgjengelig fra <http://www.unesco.org/education/attack/educationunderattack.pdf> [Lastet ned 09.06.2008] ss. 8, 16

- Oxford Business Group, 2008. *Iraq's Scientists Still Under Threat*. London: Oxford Business Group, 30. mai. Tilgjengelig fra <http://www.oxfordbusinessgroup.com/gccinsight.asp?id=36> [Lastet ned 12.06.2008]
- Radio Free Europe / Radio Liberty, 2008. Iraq: Christians say targeting by extremists amounts to genocide. *Radio Free Europe / Radio Liberty*, 17. april. Tilgjengelig fra <http://www.rferl.org/featuresarticle/2008/4/3AEDC9F8-4B54-4300-9FD1-4E1688EB459D.html> [lastet ned 30.04.2008]
- Reporters Without Borders, 2008. *Press Freedom day by day – Iraq*. Paris: Reporters Without Borders. Tilgjengelig fra http://www.rsf.org/archives-en.php?id_rubrique=44&annee=2008 [Lastet ned 09.06.2008]
- Roggio, B., 2008. *Operation Lion's Roar nets more than 1,000 suspects*. The Long War Journal, 16. mai. Tilgjengelig fra http://www.longwarjournal.org/archives/2008/05/operation_lions_roar.php [Lastet ned 09.06.2008]
- Roj TV news, 28 January 2008. BBC Monitoring [online betalingstjeneste] Russels-based TV news in Kurdish.
- Rozhnama (Sulaymaniyah), 6 January 2008. Iraqi Kurdish official: Awakening Councils not allowed in "stable areas". Iraqi Kurdish Press Highlights, BBC Monitoring [online betalingstjeneste]
Daily newspaper in Sorani Kurdish published by Wisha Company of former PUK deputy leader Nawshirwan Mustafa.
- Al-Sabah al-Jadid, 28 January 2008. BBC Monitoring [online betalingstjeneste]
- Shabak News, 2008. Tilgjengelig fra <http://www.shabaknews.com/> [Lastet ned 09.06.2008]
- Al-Sharqiyah TV news (Dubai), 31 January, 11 March 2008. BBC Monitoring [online betalingstjeneste]
- UNAMI, 2006. *Human Rights Report 1 July - 30 August 2006*. Amman: UNAMI, oktober. Tilgjengelig fra <http://www.uniraq.org/documents/HR%20Report%20July%20August%202006%20EN.pdf> [Lastet ned 11.06.2008]
- UNAMI, 2007a. *Human Rights Report 1 November – 31 December 2006*. Amman: UNAMI, januar. Tilgjengelig fra <http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR%20Report%20Nov%20Dec%202006%20EN.pdf> [Lastet ned 11.06.2008] s. 25
- UNAMI, 2007b. *Human Rights Report 1 April – 30 June 2007*. Amman: UNAMI, oktober. Tilgjengelig fra <http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR%20Report%20Apr%20Jun%202007%20EN.pdf> [Lastet ned 01.06.2008]

- UNAMI, 2008. *Human Rights Report 1 July – 31 December 2007*. Amman: UNAMI, april. Tilgjengelig fra <http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR%20Report%20Jul%20Dec%202007%20EN.pdf> [Lastet ned 09.06.2008]
- UNAMI, 2008. *Daily Security Update 10.06.2008*. Abonnementstjeneste via e-post.
- UNHCR, 2005. *Background information on the situation of non-muslim religious minorities in Iraq*. UNHCR, 1 oktober. Tilgjengelig fra <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain?docid=4371cf5b4>. [lastet ned 30.04.2008]
- UNHCR 2007. *Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs for Iraqi Asylum Seekers*. Geneve: UNHCR, august. Tilgjengelig fra <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain?docid=46deb05557> [Lastet ned 06.06.2008]
- US Department of Defense, 2007. *News Briefing with Col. Twitty from Iraq*. Washington: US Department of Defense, 27. juli. Tilgjengelig fra <http://www.defenselink.mil/transcripts/transcript.aspx?transcriptid=4014> [lastet ned 8.5.2008]
- Wood, G., 2007. *Breaking Away. The Atlantic Monthly*, mai. Tilgjengelig fra <http://www.theatlantic.com/doc/200705/kurdish-iraq> [lastet ned 30.04.2008]

5.2 MUNTlige KILDER

- Al-Jazeera. Møte i Amman 16. mars 2008.
- Father Raymond Moussalli, den kaldeiske menigheten i Amman. Møte i Amman 13. mars 2008.
- Islam-forskeren Irene Dultz, Goethe-Institut Amman. Møte i Amman 12. mars 2008.
- Mercy Corps. Møte i Amman 10. mars 2008.
- UNAMI. Møte i Amman 13. mars. 2008.
- UNHCR. Møte i Amman 11. mars 2008.
- UNOPS – United Nations Office for Project Services. Møte i Amman 11. mars 2008.
- Anonym kurdisk kilde. Møte i mars 2008.